

ÅRSSKRIFT 2018

INDHOLD

	side
Bestyrelsen	2
Arkiverne	3
Regnskab 2017	5
Beretning 2017	6
Generalforsamling 2017	7
Jeg er Inge – en pige født i Korup	10
Ubberud Andelsmejeri	12
En dag på mejeriet	27
Hjørdis Plato fortæller	28
Efterlysning af navne	29
Korupprisen	30
Afleveringer og forespørgsler	32

Korup-Ubberud Lokalhistoriske Forening

Indmeldelse kan ske ved henvendelse til arkiverne eller ved at indbetale kontingent med oplysning om navn, adresse og mailadresse.

Kontingent: 75 kr. årlig pr. husstand.

Vedtægterne udleveres ved henvendelse til arkiverne.

Antal medlemmer pr. 31. december 2017: 340 husstande.

Årsskriftet er trykt i 420 eksemplarer.

Redaktion:

Redaktionen afsluttet primo januar 2018.

Billeder uden angivelse er foreningens optagelser.

Årsskriftet uddeles til medlemmer og interesserede og fremlægges på bibliotekerne.

Foreningens hjemmeside: **www.korup-ubberud-lokalhistorisk.dk**

Foreningens Bank: Danske Bank Reg. Nr. 1551 Konto nr. 6357393.

Bestyrelsen for Korup-Ubberud Lokalhistoriske Forening

Formand:

Anne Thaulow
Ellekratvej 2A, 5200 Odense V
Tlf. 6596 7508
mail: afthaulow@gmail.com

Næstformand:

Lisbeth Jørgensen
Pederstrupvej 92, 5210 Odense NV
Tlf. 6594 2087
mail: birkhoej@privat.dk

Sekretær:

Elly Trøjgaard
Ejlstrupvej 185, 5200 Odense V
Tlf. 6594 2935
mail: andersen-troejgaard@kalnet.dk

Kasserer:

Freddie Westergaard
Rørsangervej 16, 5210 Odense NV
Tlf. 6594 2125
mail: lokalhistoriskforening@kalnet.dk

Harry Nielsen
Egevej 45, Ejlstrup,
5200 Odense V
Tlf. 6594 2704
mail: hama@korup-al.dk

Henning Jespersen
Søbakkevej 7,
5210 Odense N V
Tlf. 6594 2828
mail: hj@slukefter.dk

John Andersen
Elsdyrløkken 30,
5210 Odense NV
Tlf. 6594 2772
mail: johnjea@mail.dk

Korup-Ubberud Lokalhistoriske Forenings opgave er at understøtte arbejdet på de to lokalhistoriske arkiver i henholdsvis Korup og Ubberud. (*For nærmere oplysninger om arkiverne se nedenfor.*)

På arkiverne arbejdes der med at

Interviewe og lave båndoptagelser.

Lave video.

Fotografere og scanne billeder.

Indsamle arkivalier.

Finde billeder og fotografier fra sognene.

Registrere arkivalier.

Finde stof om sognene i aviser og blade.

Arkivet i Korup

Adresse: Arkivet har til huse i mødelokalet hos Korup Kultur- og Idrætscenter, Præstevej 12, Korup, 5210 Odense NV
Skilt ved indgangen viser vejen.
Undtagelsesvis kan placeringen tirsdag aften være i Centrets forhal.

Arkivleder: Freddie Westergaard
Rørsangervej 16, Korup, 5210 Odense NV,
Tlf. 6594 2125
mail: koruplokalarkiv@kalnet.dk

Åbningstid: 2. tirsdag i måneden kl. 19.00 –20.30
Oktober – marts tillige torsdag kl. 10 -12

Nedenfor viste personer er beskæftiget på Korup Arkiv i arkivets åbningstider

Freddie Westergaard

Lisbeth Jørgensen

Helge Green

John Andersen

Arkivet i Ubberud

Adresse: Ubberud Skole, Ubberudvej 30, Ubberud, 5491 Blommenslyst.
Arkivet ligger i den ældste del af skolen over for kirken.
Skilt ved indgangen.
mail: ubberud.lokalarkiv@gmail.com
facebook: Ubberud Lokalarkiv

Arkivleder: Henning Jespersen
Søbakkevej 7, 5210 Odense N V
Tlf. 6594 2828
mail: hj@slukefter.dk

Åbningstid: 1. og 3. tirsdag i måneden kl. 18.30 – 20.00
Okt. - marts tillige kl. 10 -12

Nedenfor viste personer er beskæftiget på Ubberud Arkiv

Anne Thaulow

Elly Trøjgaard

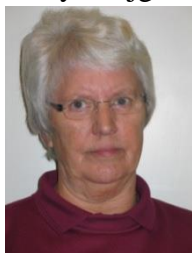
Henning Jespersen

Harry Nielsen

Bente Jespersen

Margrethe Nielsen

Ove Kühn

Karen Kühn

For begge arkiver gælder det, at de er lukket i skoleferier.
Besøg uden for åbningstiden kan ske efter aftale med arkivlederen eller et bestyrelsesmedlem.

Har du billeder, beretninger/historier, oplysninger, dokumenter eller lignende, som du mener kan være med til at udbygge arkivernes viden om lokalområdets udvikling gennem tiderne, så vil vi meget gerne høre fra dig. Vi behøver ikke at beholde dit materiale, men vil gerne have lov til at tage en kopi heraf og dermed være med til at bevare det for eftertiden og for de mange, som søger oplysninger om deres aner.

Husk i den forbindelse på, at også 60'erne, 70'erne og 80'erne en dag bliver "historie" for vore efterkommere.

Årsregnskab 2017 for Korup-Ubberud Lokalhistoriske Forening

Indtægter

		<u>Budget 2017</u>
Medlemskontingent indbetalt i 2017	24650,-	26000,-
Tilskud fra Odense Kommune	14000,-	10000,-
Medlemmer betalt til bustur	4050,-	
	42700-	36000,-

Udgifter

Tryk af årsskrifter, kalendere og reklamer	5696,55	10000,-
Kontorartikler	140,00	2000,-
Representation	300,-	500,-
Møder, kursus og generalforsamling	78,-	3000,-
Kontingent til foreninger, girogebyrer	380,-	1000,-
Porto, papir, film og bøger.	2903,90	3000,-
Arkivdag, udstillinger, udflugter	10116,25,-	2000,-
Tilskud til Ubberud arkiv	6000,-	7000,-
Tilskud til Korup arkiv	6000,-	7000,-
	31614,70	35500,-
Årets resultat	11085,30	1000,-

Egenkapital

Beholdningen pr. 1. jan. 2017	32480,49
Årets resultat	<u>11085,30</u>
Beholdningen pr. 31 dec. 2016	<u>43565,79</u>

Regnskabet sendt til revision den: 9/1-18 F. Westergaard
kasserer

Regnskabet revideret den: 11/1-18 alle punkter gennemgået.

Anders Lunden
Anders Lunden
revisor

Henry Nissen
Henry Nissen
revisor

Beretning Korup Ubberud Lokalhistorisk forening 2017.

Der var genvalg til bestyrelsen på alle poster ved det konstituerende møde, og vi har i årets løb afholdt 3 bestyrelsesmøder.

Ved sidste års generalforsamling tog vi afsked med Erik Lund, som siden 2005 har været redaktør på årsskriftet, desuden en skattet medarbejder på Korup Lokalarkiv. Vi takker for dit store arbejde for foreningen og for Korup Lokalarkiv.

Korup Lokalarkiv havde i maj måned vandskade i kælderen, det betød oprydning og udtørring af lokalerne samt maling af gulv. Heldigvis uden det gik ud over arkivalierne.

Korup Lokalarkiv har, som de plejer, udstillet i Sognegården, både i sommer og december måned. Desuden var Freddie og Harry med ved foreningernes dag i KKIC i sept. Det gav ikke tilgang af nye medlemmer.

Fælles havde vi i arkiverne i juni måned en tur til Humlemagasinet, ca. 45 deltagere. Vi havde en god tur med et foredrag af Peter Petersen, før vi gik rundt i museet, og derefter tur i den dejlige have. Naturligvis fik vi den traditionelle kaffe og lagkage.

Ubberud Lokalarkiv har leveret materiale til Kulturarv Fyn om Hesbjerg Slot i forbindelse med Modstrøm Festivalen i september 2017, hvor Hesbjerg slot var udvalgt til hovedattraktion i vest. Henning Jespersen har taget over som redaktør på kalender og årsskrift med opbakning fra John Andersen og Jens Breum Christiansen.

Bente og Henning Jespersen har været på Facebook kursus og Ubberud Lokalarkiv har nu oprettet en side på Facebook under navnet Ubberud Lokalarkiv med Bente som administrator. Det er hensigten, at vi hver anden uge lægger gamle billeder ud på siden for at vise, hvad arkivet har at byde på og evt. øge interessen.

Ubberud Lokalarkiv havde igen i år en stand på julemessen i Ubberud Kultur & Bevægelseshus, hvor vi havde 2 skærme kørende med billeder. Den ene med skole- og konfirmationsbilleder redigeret af Ove Kühn og den anden med billeder fra Middelfartvej omkring Blommenslyst redigeret af Harry. Desuden havde vi en planche med efterlysninger af navne på personer, vi ikke kender. Desværre var der ikke hjælp at hente fra publikum, men vores stand var godt besøgt og vi fik 7 nye medlemmer.

Desværre er der stadig ingen løsning på Korup arkivs lokaleproblemer. Men der arbejdes sammen med den nye skoleleder på at finde en løsning.

Begge arkiver arbejder på at gøre både nyt og gammelt materiale så tilgængeligt som muligt på www.arkiv.dk

Vi modtager stadig gerne materiale, husk på at vi kun har det, der bliver afleveret til os. Hvis I ikke ønsker at aflevere materialet, kan vi kopiere og bevare det for eftertiden.

Stor tak til alle på arkiverne for godt samarbejde og tak til de, der hjælper med omdeling af materiale.

Generalforsamlingen 2017

Sognegården var fyldt til bristepunktet, da mere end 100 medlemmer havde valgt at deltage i Korup-Ubberud Lokalhistoriske Forenings generalforsamling den 7. marts 2017. Efter formandens velkomst blev John Andersen valgt til dirigent, og efter at han havde fastslået generalforsamlingens lovlighed, gav han ordet til formanden for aflæggelse af beretningen.

I sin beretning omtalte formanden de forskellige aktiviteter, som havde fundet sted i 2016, bl. a. udstillinger og sogneture m.m. som er omtalt i årsskriftet, og hun opfordrede medlemmerne til at besøge foreningens hjemmeside – **Korup-Ubberud Lokalhistoriske Forening**, der har fået en ansigtsløftning og hele tiden ajourføres med nyheder fra foreningen.

Det blev ligeledes nævnt, at der sammen med årsskriftet var udleveret dels en invitation til en udflugt til Humlemagasinet den 16. juni 2017 samt en opfordring til yngre kræfter med interesse for arkivarbejdet om at melde sig som hjælpere på arkiverne, da gennemsnitsalderen for de nuværende medarbejdere er stærkt stigende. Formanden afsluttede sin beretning med en tak til alle hjælpere på arkivet for en god indsats, og beretningen blev herefter godkendt uden bemærkninger fra forsamlingen.

Freddie Westergaard gennemgik regnskab og budget, og da der ikke var indkomne forslag, gik dirigenten herefter til punktet valg af bestyrelsesmedlemmer, hvor John Andersen blev indvalgt i stedet for Erik Lund, der ikke ønskede genvalg, og hvor der var genvalg på de øvrige poster. Jens Breum Christiansen blev valgt som ny bestyrelses suppleant og Johannes Weber som revisor suppleant.

Under eventuelt overrakte formanden en blomsterbuket til Erik Lund som tak for mange års arbejde for foreningen herunder 10 år som redaktør for kalender og årsskrift.

Dirigenten kunne herefter afslutte generalforsamlingen med en tak for god ro og orden, og man kunne nyde kaffen og de ventende lagkager, inden næste punkt på programmet

Pigerne på Sprogø,

et foredrag ved Carsten Egø Nielsen, der har en uddannelse som historiker fra Odense Universitet i 1979. og som siden 2004 har beskæftiget sig med lokalhistorien i Vestsjælland med udgangspunkt i den nuværende Slagelse Kommune, hvor Sprogø hører til.

Carsten Egø Nielsen fortalte historien om kvindehjemmet på Sprogø og om nogle af de mange skæbner der gennem årene har været anbragt her. Men vi hørte også om baggrunden for anstalten og om hverdagen for beboerne, samt om lukningen i 1961.

Carsten Egø Nielsen startede med at sige, at ikke mange ved, hvad der egentlig skete på Sprogø, og at den viden, som nogle mener de måske har, ofte er baseret på de mange romaner, der er skrevet

om pigerne på øen, men man glemmer, at disse romaner er fiktioner. Der er opstået mange myter om Sprogø, for kun overlægen havde ret til at udtale sig, så der var megen tavshed herom, og derfor opstår myterne. Det han vil fortælle er sandheden dels baseret på studiet af de journaler, som findes om de ca. 500 piger, der har opholdt sig på øen i perioden 1923 – 1961, dels baseret på en videnskabelig bog skrevet af doktor i specialpædagogik Birgit Kirkebæk.

Internatet Sprogø var for letlevende Kvinder under Åndsvageforsorgen, så det vi får at høre er en beretning om en tid, hvor “anderledes individer” blev anset for at være “farlige for samfundet” og derfor skulle isoleres. Birgit Kirkebæk forklarer tankegangen bag pighjemmet med at man frygtede, at de svagt begavede og seksuelt aktive kvinder var farlige for samfundet, fordi de var med til at sprede kønssygdomme, og de fødte en masse børn, som var uønskede for samfundet.

Arkitekten bag ø-anstalten var Christian Keller, overlæge ved Den Kellerske Aandsvageanstalt i Brejning, der allerede i 1911 havde fået oprettet et internat for anti sociale og åndsvage mænd på Livø, hvilken institution blev forbilledet for den senere oprettelse af internatet på Sprogø for åndsvage, seksuelt løssagtige kvinder.

Allerede i 1918 begyndte Keller at arbejde for oprettelsen af institutionen på Sprogø, og i 1919 skrev han således til en embedsmand i Undervisningsministeriet at øen skulle være opholdssted for: »... den Klasse af let aandsvage Kvinder, hvis Erotik frembyder en væsentlig Fare i det frie Samfund for Udbredelse af Kønssygdomme og for en Forøgelse af Samfundets aandelige Individer gennem Barnefødsler«. I 1923 lykkedes det ham at realisere planerne med Sprogø som base, og internatet eksisterede her frem til 1961. Keller var også initiativtageren til Loven om Adgang til Sterilisation i 1929, der blev Europas første racehygiejniske lov.

Ideerne om racehygiejnen var udbredt i hele samfundet, og man ville "dårligt arvemateriale" til livs. I denne sammenhæng var svagt begavede kvinder ikke blot potentielle smittespredere af kønssygdomme, deres seksuelle aktivitet førte også til uønskede børnefødsler - med stor risiko for »degenereret arv«. Værnet mod denne usunde børneproduktion var blandt andet Sprogø-anstalten. I 1925 blev Keller afløst af O. H. Wildenskov som overlæge ved Den Kellerske Aandssvageanstalt, og i 30 år havde han opsynet med Sprogø pigerne, og han formulerer i 1928 opgaven som at forhindre en tiltagende forøgelse af minusindividerne. Han mente, at forskelle i individers, racers og klassers evner skyldtes nedarvede faktorer, og at man kunne vende den uheldige udvikling ved at forhindre visse grupper i at få børn.

Wildenskov var manden bag ved den senere lov om Foranstaltninger vedrørende åndssvage, der blev vedtaget i 1934. Den første forstanderinde på Sprogø var Frida Nielsen en ugift sygeplejerske,

og fra starten blev der anbragt 18 piger på øen – aldersfordeling for disse kvinder var 16 – 42 år. I journalernes omtale af kvinderne er man ikke et øjeblik i tvivl om, at de professionelle har magten. Overlægens diagnose er ufejlbarlig, og tonen er set med nutidens øjne nedladende og kynisk. Ordvalget som kan læses i journalerne er eksempelvis. erotisk adfærd, ustyrlige, tøjlesløse, svagt begavede, udygtige til alt arbejde.

I 1925 brænder avlsbygningerne, hvilket gav mulighed for nybyggeri, således at der herefter blev plads til at have 44 piger ad gangen på øen, men på et tidspunkt var antallet ved overbelægning helt oppe på 56. Sprogø var en blanding af hospital, arbejdsplads og fængsel. Trods det humane i tanken om at tilbyde kvinderne behandling frem for straf, så var de anbragt på ubestemt tid og det var overlægen, der bestemte, hvornår de kunne forlade øen igen. Især efter en stramning af steriliseringsloven i 1934, blev det nærmest en forudsætning for at forlade øen, at kvinderne blev steriliseret. Næste skridt mod friheden var kontrolleret familiepleje, hvor kvinden arbejdede uden løn, men hvor familien fik penge af forsorgen for at have hende boende. Herefter kunne en udskrivning komme på tale.

Hverdagen for pigerne på øen var beskæftigelse med husligt arbejde, vævning, syning, gartneri og landbrug, med henblik på oplæring indenfor fagene og en disciplinering af pigerne, der kunne bevæge sig frit rundt på øen. De havde 1 uges ferie om året, hvor de godt nok ikke måtte forlade øen, men var fritaget for det daglige arbejde og i dagtimerne kunne opholde sig i ”Friheden”, den gamle karantænestation. Straf for forseelser var i værste tilfælde ophold i et betækningsrum på loftet. Fiksering med bæltter eller muffetrøje og beroligende indsprøjtninger kunne finde sted, dette skete dog ikke hyppigt, men var en del af den disciplinering, man mente kunne være nødvendig. Under krigen 1940-45 blev pigerne flyttet til Brejning, idet tyskerne besatte øen, som de skulle bruge som lyttepost

I Sprogø-anstaltens eksistensperiode har der været indsat omkring 500 kvinder på øen - mellem 40 og 50 ad gangen. Der var mange genindlæggelser, dels af disciplinære årsager - pigerne stak af fra den plads de havde fået eller begik kriminalitet - blev gravide eller kunne ganske enkelt ikke klare sig selv.

I 1952 begyndte debatten om at nedlægge Sprogø, og en af de ivrigste fortalere herfor var overlæge Annalise Dupont, der fra 1956-58 var ansat ved Østifternes Åndssvageanstalt. Med sin moderne holdning og socialpædiatriske baggrund blev hun dynamoen i den nye, radikale behandling, der blev iværksat. Moderne pædagogik og undervisning vandt frem i stedet for den traditionelle mere passive anbringelsesbaserede pleje. Denne indsats var medvirkende til, at hun af medicinaldirektør Johannes Frandsen blev hentet til Den Kellerske Åndssvageanstalt i Brejning, hvor hun 1958 blev ansat som den første kvindelige administrerende overlæge på stedet.

Understøttet af den nye lov for åndssvageforsorgen, som blev vedtaget året efter, begyndte hun et moderniseringsarbejde på institutionen, der havde 1.700 klienter herunder Sprogø, og resultatet blev en total lukning af Sprogø i 1961. Hun udarbejdede et fempunktsprogram, der omfattede minutiøst diagnosticeringsarbejde, professionel klinisk behandling, undervisning, forskning og pårørendekontakt, og var langt forud for sin tid, idet der først i 1980 blev udarbejdet en standard for behandling af personer med vidtgående fysisk og psykisk handicap.

Carsten Egø Nielsen sluttede foredraget med at vise nogle billeder fra Sprogø før og nu. Alt i alt var det et meget interessant foredrag som blev leveret i et forståeligt sprog og iblandet en god portion lune, så stor tak til Carsten Egø Nielsen for en god aften.

Erik Lund

”Jeg er Inge - pige født i Korup”!

Jeg er født d. 7. februar 1934 i Korup Sogn og fik navnet **Inge Kirstine Hansen**

Jeg er døbt af **sognepræst Harald Wellejus** i Korup Kirke d. 1/4 1934.

Min far Jens Hansen var gårdsbestyrer på Korup Lindegård, Udskovvej 10. Han er født 22/1 1906 og blev senere gårdejer efter forældrene Hans Marius og Karoline Hansen og var formand for Korup idrætsforening fra 1949 til 1957.

Min mor Julia Louise født Jensen er født d. 20/12 1906. Hun havde job efter skolen, dvs. fra det 14. år, som ung pige i huset på diverse gårde, inden hun blev gårdkone på Udskovvej.

Familien Jensen med Julia, der var en af 9 søskende.

Her hendes forældre og søskende fotograferet ved hjemmet i Skalmålvej 25 i Trøstrup.

Mine forældre blev viet i Korup Kirke d.15/10 1932.

Min barndom var god og tryk og gik meget med leg på gården med mine søskende og med skoleveninderne, der boede tæt på. Jeg kom i skole til april 1941 på forskolen hos lærerinde frk. Agnes Rasmussen på Espe-stok 49, og derefter på Rytterskolen på Espe-stok 48 hos lærer L. A. Rasmussen indtil april 1948. Skolen sluttede efter 7 år i Korup og der var konfirmation. Årene var specielle gode at huske på med feriebesøg hos kusinerne i Udby, der blev badet i Stavis åen og med mange søskende var der altid ”liv”! Tid til gymnastik på Slukefter Kro blev også en aktivitet, men mere interessant var håndbolden om sommeren, hvor specielt stævnerne i Allerup Gl. Have huskes som rare, men også stævner i Allesø. Som lidt større er der også stævnerne fra Marslev at huske.

Jeg er den 1. fødte og fik fem søskende, nemlig Birgit Elise – Ketty Elisabeth – Ellen Margrethe – Lisbeth Karin og Troels Lindegård, mellem et år og 15 år yngre end mig.

Maleriet her er malet af min farfar Hans Marius Hansen, og det er min søster Birgit og mig, der er portrætteret i 1938.

Jeg blev konfirmeret d. 4/4 1948 fra Korup kirke.

Mit arbejdsliv startede derefter med et par år i hjemmet. Så fulgte 1-årstid som ekspeditrice hos Christoffersen i forretning, derefter pige i huset, og igen i guldsmedeforretningen Guldsten. Som ca. 16-årig fik jeg lov til at gå til bal efter regler, der skulle følges, og der mødte jeg Jørgen.

Gift med Jørgen Karl Dybmose Lykke, der er født d. 11/5 1929. Han er født og boede på Korupvej 39 i de første leveår, og som ca. 10-årig blev hans hjem Rugårdsvej 398.

Vores bryllup stod d. 21/11 1953 i Korup Kirke. I den første tid boede vi hos mine forældre på Korup Lindegård, og her blev Lissi og Merete født, og jeg er "hjemmearbejdende"!

Vores børn, Merete, Palle, Lissi og Marianne (den yngste, her med hunden Jenka) er alle hjemmefødte.

Jørgen var i mekanikerlære først i Sønderød, men blev udlært hos V. Holm Jensen. Derefter fulgte en periode i hæren bl.a. på Christianshavn, Skrydstrup og Næstved. Efter hjemsendelsen fik han arbejde hos Bülow, V. Holm Jensen, og han sluttede hos Fehr&Ford.

Forskolen på Espebæk lukkede i 1955, da den nye skole på Præstevej var blevet bygget. Vi købte den tidligere skole, og det blev vores hjem i 47 år, og var vores børns barndomshjem.

Det var her, at Jørgen i 1967 startede som selvstændig med sit værksted, og jeg var "hjemme-arbejdende" og "bydreng"!

Den tidligere forskole - nu vores hjem omgivet af biler.

Jørgen blev syg i år 1982 og kunne kun arbejde begrænset, så derfor tog jeg arbejde på Solgården i Tarup. Jeg arbejdede i køkkenet og med rengøringen i 11 år, til min arm ikke havde det godt mere, og jeg måtte stoppe i 1993.

I år 2003 flyttede vi til en mere ældre/handicapvenlig bolig i Villestoft. Jørgen og jeg boede her sammen, så længe han kunne være der med sin sygdom, som var sclerose og meget andet. 3 uger før sin død måtte Jørgen på plejehjem, og han døde d. 10. maj 2004.

Jeg er nu pensionist i Villestoft med mange minder og tanker om de mange gode år i Korup!

Fortalt af *Inge Lykke*

Redigeret af *John Andersen*

Andelsmejeriet Ubberud 1890-1968 (1971)

Af Elly Trøjgaard

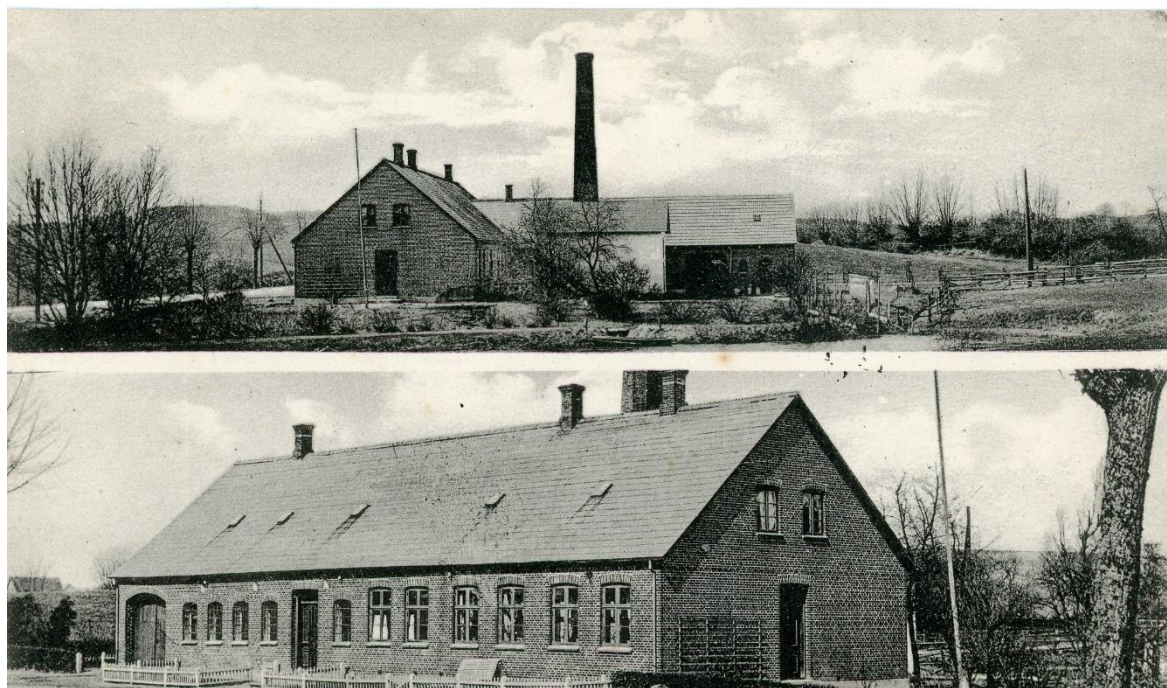
"Denne Protokol bestemmes herved til en Forhandlingsprotokol for Ubberud Andelsmejeri. Bestyrelsen for Ubberud Andelsmejeri den 8.maj 1916, O.H.Esbjerg, Niels Peder Nielsen, Niels Povlsen, Jørg. Nielsen, Jørgen Larsen, Hans Larsen, Mads Chr. Jakobsen "

Sådan står der på den første side i den gamle protokol, som har tilhørt Ubberud Andelsmejeri. Desværre er der ikke bevaret protokol, hverken fra den første eller sidste tid, men ovenstående citat er det ældste fra den bevarede protokol, som dækker tiden maj 1916 til november 1947.

Mejeriet blev grundlagt den 22. januar 1890. Det lå på hjørnet af daværende hovedvej 1 og nuværende Ubberudvej 121-123, der hvor SK Caravan Blommenslyst nu ligger. Slutningen af 1800-tallet var den tid, hvor andelsbevægelsen blomstrede rundt omkring i landet. Det første andelsmejeri blev oprettet i Hjedding v. Ølgod i 1882. I 1890 var der 700 andelsmejerier i DK og her var Andelsmejeriet "Ubberud" altså med.

En kreds af landmænd med sognefoged Chr. Poulsen Spedsbjerg som initiativtager startede med et møde på Blommenslyst Kro, hvor man besluttede at oprette et mejeri og i januar 1890 vedtog man de første love. Man tog straks fat på byggeriet og d. 4. juli 1890 startede mejeriet. Mejeriet blev oprettet som et interessentskab, hvis formål ifølge lovene fra 1890 var "at frembringe bedre produkter og derved opnå højere priser". Anlægskapitalen skulle være ca. 20.000 kr., som skulle skaffes ved indskud på 5 kr. pr ko og resten ved et lån. Chr. Poulsen var formand og regnskabsfører indtil 1901, hvorefter Ole Grønlund overtog indtil 1907. Han blev afløst af Ole Hansen Esbjerg, Dyregravvæde. Han var en lokal gårdejer, som havde mange andre forretningsmæssige interesser end landbrug, bl.a. var han også involveret i starten af Ubberud Brugsforening nogen år senere.

I lovene fra 1902 ændres navnet til Ubberud Andelsmejeri

Postkort fra ca. 1910-1915

Ledelse og struktur

Andelsforeningens anliggender blev varetaget af en bestyrelse på 7 medlemmer, som selv skulle vælge formand og næstformand. Bestyrelsen ansatte og afskedigede mejeristen - senere ændret til mejeribestyreren - og bestemte hans løn. Der skulle føres beslutningsprotokol og bestyrelsen var berettiget til at udtage mælkeprøver og havde ret til "i mistænksomme tilfælde" at efterse stalden hos en leverandør "for at undersøge om malkningen foregik i tilbørlig orden og renlighed" jvf. lov fra 1890. Der skulle afregnes hver 4. uge og betalingens størrelse bestemtes efter fedtindholdet og "hver 28 pund mælk af gennemsnitsgodhed for hele leveringen betales efter grossereretsocietetets smøruvalgs topnoterine til enhver given tid".

Der blev afholdt årlig generalforsamling i december. Regnskabet blev ført af en regnskabsfører og revideret af 2 revisorer. På generalforsamlingen kunne man stemme efter hvor mange køer, man havde. Følgende er eksempler: 1-3 køer gav 1 stemme, 7-10 køer gav 3 stemmer, 20-24 køer gav 6 stemmer og 47-52 køer gav 11 stemmer. Man stemte altså efter hoveder og ikke efter køer. Generalforsamlingen blev som regel afholdt på Blommenslyst Kro, nogle gange dog i Ubberud forsamlingshus.

I 1908 ændres stemmeafgivningen til, at hver andelshaver havde 1 stemme.

Fra "Danske mejerier" håndbog for mejerier fra 1916 ved vi, at mejeriet havde særskilt beboelse med 4 værelser plus 3 værelser til personalet i mejeribygningen. Der var 190 leverandører med i alt 900 køer. Der var en 28 m dyb brønd, kloakvandet udnyttedes til overrisling, der var et ishuse, som kunne rumme 100 læs is, en 19 m høj firkantet skorsten og de 3 medarbejdere fik 1300 kr. i løn. Ole Hansen Esbjerg var formand for mejeriet og mejeribestyreren hed K.A. Andersen og var ansat i nov. 1912.

< Hans Krogh, Byskovsminde, foran Tørveskuret på mejeriet, ca. 1930

Mælken blev hentet hos leverandørerne af lokale landmænd, som efter offentlig licitation havde vundet opgaven for et år. Der var 7-9 mælkeruter, Bøllemoseruten, Gammelmarksruten, Kelstrupskovruten, Højbjergruten, Ejlstrupruten, Vejruruten, Dyregravvæderuten, Gundersø-Ryggesmoseruten, Hovhave-Ubberudruten og Blommenslystruten. Smørkørslen blev også udbudt i licitation.

Transporten foregik med hestevogn. Der var udfærdiget en kontrakt om forpligtelserne. Denne grundlæggende ruteopdeling blev fastholdt alle årene. I 1926 lavede man aftale med Hesbjerg gården om selv at levere mælken.

Hvor meget mælk modtog mejeriet og hvad kostede den?

I følge årsregnskaberne modtog mejeriet i 1903 3.357.279 pd. mælk. Mælken kostede i datidens mønt 15,87 øre pr kande og smørret 94 øre pr pd. I 1933 modtog mejeriet 3.572.719 kg og sluttede i 1967 med 2.830.819 kg.

Det fremgår af protokollen, at der tilbagevendende har været debat om, hvorvidt mælkeprisen skulle beregnes efter kvalitet eller efter fedtprocent. Indtil 1922 er der afregnet efter fedtprocent. På generalforsamlingen i december 1922 besluttede man at gå over til kvalitetsafregning. Det har ikke været muligt at opklare præcist, hvad det vil sige. Måske er der nogen, der kan hjælpe??

1 kande = 2 potter = 8 pægle = 1,93 l. 1 pund = 0,5kg

Andelshaverne kunne i 1916 købe skummet mælk til 8 øre pr kande, spildemælk 100 øre pr 100 pund og skyllevand til 110 kr. for et halvt år. Hvis man omregner prisen, er der ikke den store

forskel på salgsprisen på en liter mælk op gennem årene.

Enhver andelshaver var forpligtet til og berettiget til at aftage skummetmælk, kærnemælk og valle i forhold til den indvejede mælk. Bestyrelsen fastsatte prisen.

Hvilke produkter lavede man på mejeriet?

Man har, så længe vi kan se tilbage, produceret sødmælk, skummet mælk, kærnemælk, fløde og smør. I 1916 vedtog generalforsamlingen at lave ost ”på den af bestyrelsen foreslåede måde”, yderligere oplyses ikke, og i 1917 forsøgtes at lave et produkt af smør og ostemasse som erstatning for margarine. Vi hører ikke noget om, hvordan forsøget gik. Først i 1921 traf bestyrelsen aftale med mejeribestyrer K. A. Andersen om, at han kunne overtage osteproduktionen i entreprise. I samme periode bygges der ostelager.

Salg

Der har i alle årene været solgt mælk til Odense, men strukturen er ukendt, formentlig har det mest været fra vogne, men formodentlig også enkelte mejeriudsalg. Men i 1924, ved vi, etableredes der 6 ruter. Det medførte nemlig trængsel for mælkekuskene om morgenen, så de bad om lønforhøjelse pga. øget ventetid. Derudover blev der mere arbejde til revisorerne, der også skulle se på regnskaberne fra Odensesalget.

Odensesalget bliver udsat for konkurrence i 1929. Mejeriet Sanderum anmodede om at standse salget til udsalgsstederne. Det bliver dog afvist.

Op gennem 1930-erne kom der flere vogne til, som solgte mælk i Odense. F.eks. anmoder Poul Christensen fra Skallebølle i 1936 om tilladelse til at køre omkring i mejerikredsen og forhandle mejeriprodukter og i jubilæumsartiklen i 1940 omtales det, at der er 10 vogne. Vi kender ikke udsalgsstederne, men i 1937 nævnes udsalg i Nedergade og på Jagtvej. Fra en tidligere mælkedreng ved vi, at der i slutningen af 1930-erne var en mælkerute, der gik ind mod byen og ud ad Sdr. Boulevard.

< Mælkemand Poul Christensen, Skallebølle ca. 1940

Der blev produceret rigtig meget smør og en stor del blev eksporteret. Det kan vi se af bilag på rigtig mange dritler. I forbindelse med 50-års jubilæet i 1940 omtales mejeriet også som et smørmejeri.

En kort overgang i 30-erne figurerede der en post i regnskabet, der hed "fløde og is". Der blev også leveret mælk til fremstilling af mælkepulver fra midt i 50-erne.

Hvordan blev man andelshaver/ leverandør?

I de ældste love stod der, at man kunne blive medlem med et antal køer "efter bestyrelsen skøn og ejendommens størrelse og godhed". I 1943 tilføjes den grundregel, at det var 1 ko pr 5 tdr. land agerjord.

I 1916 blev en ny andelshaver optaget med 3 køer. Han skulle betale 32,75 kr. pr ko, - 5 kr. pr ko ved indmeldelsen og resten skulle afdrages med 25 øre pr ko de næst følgende 111 mælkeudbetalinger. Hvis man ville udtræde kostede det i 1919 25 kr. pr ko. Det forhøjedes i 1920 til 75 kr.

Man hæftede solidarisk for mejeriets gæld i forhold til det antal køre, man var opført med på ko-listen, som skulle revideres hver 5. år.

Antallet af leverandører er usikkert. I 1916 oplystes det til 90 og så vidt vi har kunnet tælle i gamle mælkerenskaber, har der været ca. 175 leverandører i 1920. I 1968 var der 25. Det højeste leverandørnummer er 201 på en mælkeliste fra 1917.

Kontrol

Fra andelsmejeriernes start afregnede man landmanden efter hvor meget mælk, han leverede. Derfor var der også i mejeriernes love strenge straffe for at forøge og fortynde mælken med vand. I 1944 blev en leverandør idømt en bøde på 50 kr. for at have blandet vand i mælken.

I slutningen af 1800-tallet gik det virkelig stærkt for naturvidenskaben. Der blev forsket på forskellige forsøgslaboratorier og det blev teknisk muligt at måle fedtindholdet i mælken og det kom til at danne grundlag for afregningen. Således også i Ubberud.

Men hele spørgsmålet om sygdomme i mælken og risiko for smittespredningen var et tilbagevendende spørgsmål og grundlaget for stor skepsis fra mejeriets start. I 1922 blev der holdt foredrag i Ubberud ved generalforsamlingen af mejeriejer Kyed om kvalitetsafregning. Det besluttede man, og der blev indkøbt udstyr til reduktaceprøver, dvs. undersøgelse for bakterier og celler.

Der skulle laves særlige prøver på mejeriet hver dag. Som en udløber af kontrolarbejdet opstod ideen med særlige kontrolforeninger. Danmark var foregangsland på det felt. Niels Pedersen, Ladelund Landbrugsskole, var pioner og opfordrede til avlsarbejde og en kreds af landmænd i Vejen startede den første kontrolforening i verden i 1895. Ideen bredte sig hurtigt, også til Ubberud. Kontrolforeningen er omtalt i den gamle mejeriprotokol.

I 1927 omtales det første gang, at der kræves dyrlægekontrol for at kunne levere mælk til Odense. Man nægtedes at levere, hvis man ikke accepterede det. Der var åbenbart nogle leverandører, der var utilfredse med det, for den følgende generalforsamling stillede forslag om at ophøre med at sælge mælk og mejeriprodukter fra vogn i Odense. Forslaget blev dog forkastet.

De første år blev 2 leverandører udtaget til at tage prøver en gang ugentlig til mælkens vurdering. I slutningen af 1920-erne blev opgaven udbudt til et år af gangen.

Tuberkulinprøver var et tilbagevendende problem. Nogen gange blev enkelte besætninger udtaget til prøve, andre gange var det alle leverandører.

Mælkesalget til Odense medførte, at dyrlæge Strøger i 1928 fik til opgave at tage tuberkulinprøver af alle, det samme igen året efter.

De leverandører, der leverede børnemælk, skulle have taget prøver hver 14. dag. Børnemælk skulle være tuberkulinfri og blev ikke homogeniseret eller pasteuriseret. Der var også særlige krav til,

hvilket foder køerne måtte få. Ordningen med denne særlige børnemælk medførte et mærkbart fald i børnedødeligheden og fortsatte helt frem til 1957. De første mælkeflasker, der blev fremstillet i Danmark, blev brugt til børnemælk.

I 1936 tilsluttede Ubberud mejeri sig en sammenslutning af alle de mejerier, der handlede i Odense. I 1939 kom der ny sundhedsvedtægt for Odense, selvfølgelig også gældende for mælkeleverancerne. Det betød, at Odense ville udpege dyrlæger, som skulle kontrollere besætningerne. Det vakte en hel del uro og medførte mange møder, både blandt andelshaverne og med de øvrige mejerier, der leverede mælk til Odense. Der måtte afholdes flere ekstraordinære generalforsamlinger, bl.a. med udvandring under forhandlingen på den ene generalforsamling og overvejelser om levering af mælk til Holmstrup mejeri. Det blev dog ikke til noget, men det endte med, at 4 ville beholde mælken hjemme og ikke modtage de nye dyrlæger. Formand Bluchner-Altona fra Heshbjerg manede til besindighed og anbefalede at acceptere ordningen. Det blev den så.

Man må give slip på Odense-salget

I efteråret 1940 var der igen mange forhandlinger, nu om en rationaliseringsplan for mælkesalget i Odense, som foreningen af Odensemejerier havde udarbejdet. Den skulle træde i kraft maj 1941. Bestyrelsen kæmpede for at bevare muligheden for direkte handel, men måtte i april 1941 affinde sig med at blive suppleringsmejeri. Det betød, at Ubberud mejeri skulle udtræde af konsummælkehandlen i Odense, Dalum og Pårup kommuner. Det var naturligvis et stort slag for Ubberud og detailsalget faldt betydeligt fra ca. 690,000 kg i 1940 til under 100,000 kg i 1942, og der blev da også efterfølgende en stor erstatningssag, hvor Ubberud ifølge regnskabet fik udbetalt 115.415 kr. fra Odense.

Mælk på flasker:

De første mælkeflasker blev fremstillet til børnemælk.

I protokollen kan vi se, at man som forsøg indførte al mælk på flasker til Odensesalget i 1928. I en artikel i Fyens Tidende (udateret) i forbindelse med ”fremvisning af de nymonterede lokaler og de tekniske forbedringer” blev det omtalt som en revolution af Odenses mælkeforsyning, at al mælken blev leveret på flaske.

Sygdomme i besætningerne.

Mund-og klovsyge var en alvorlig trussel. Man var tidligt klar over den store smittefare, så der blev lavet karantænezoner, og samfærdslen blev begrænset. Man bekæmpede sygdommen ved at slå de angrebne besætninger ned og rense og desinficere stalde, maskiner m.m. Der var dannet en M+K forening, som ofte holdt generalforsamling i forbindelse med mejerigeneralforsamlingen. I september 1924 nævntes det, at der var møde ang. erstatning. Man udsatte den indvarslede generalforsamling den 29. december en måned pga. udbrud og vedtog i januar 1925 at udbetale erstatning til 2 leverandører. I november 1938 var der igen udbrud, formanden + 2 bestyrelsesmedlemmer kunne ikke deltage i bestyrelsesmøde pga. karantæne. I marts året efter blev det på en ekstraordinær generalforsamling besluttet at foretage kollektiv vaccination mod sygdommen.

I december 1940 var der igen udbrudt M+K. Alle besætninger i kredsen skulle vaccineres. Vaccination blev gentaget i 1945, denne gang på foranledning af Odense kommune.

Kvægtuberkulose var - og er - en anden alvorlig infektionssygdom, som har været kendt i Danmark siden slutningen af 1800-tallet. Smitten kunne spredes på mange måder, også gennem mælken. Man har bekæmpet sygdommen siden starten af 1900-tallet ved krav om forbedret hygiejne og

omfattende overvågning / prøvetagning. Dyr, der blev testet positive, blev omgående isoleret og i mange tilfælde udsat/slagt. I 1930 var 30% af alle kvægbesætninger smittede. Kreaturerne kunne godt være smittede uden tilsyneladende at have synlige symptomer. Dyrlæge Strøger var med på generalforsamling i 1935 og fortalte, at flere besætninger stod med 1 eller 2 reagenter, han anbefalede dem udsat.

Der har indtil 1936 været en gevinst ved at have en tuberkulinfri besætning, 10 øre ekstra pr 100 pund mælk. Den blev afløst af "et fradrag" på 15 øre pr 100 pund mælk fra besætninger med positive reagenter. Målet var, at alle besætninger skulle være fri for tuberkulose i løbet af 3 år. De 15 øre blev tilbagebetalt til leverandøren, når besætningen var ren. Man regner kvægtuberkulose for udryddet i Danmark i 1950-erne.

En anden alvorlig lidelse var yverbetændelse. Hvis en ko fik yverbetændelse, måtte man ikke levere mælk fra den i den tid, sygdommen stod på. Yverbetændelse var /er meget smitsomt og bekæmpelse krævede god hygiejne og omhyggelig overvågning og kontrol.

Kastning omtales første gang i maj 1943, da man besluttede at få foretaget blodprøver på alle besætninger på mejeriets regning. Kastning skyldes en bakterie, som forårsager abort eller svage nyfødte kalve. Køerne kunne blive sterile og mælkeydelsen blev påvirket. I 1948 blev der på landsplan iværksat et bekæmpelsesprogram og sygdommen anses for udryddet i Danmark i 1959.

Brændsel.

Fra 1917 fremgår det, at man brugte kul, briketter, tørv og brænde. Det påhvilede andelshaverne at køre tørre tørv fra stationen og brænde fra skoven, Hovhaven, Dyregravvæde og Spedsbjerg, efter en fordelingsnøgle. Hvis man ikke deltog i kørslen skulle man betale mult, 10 kr. pr. læs. Samme år fik bestyrelsen et tilbud fra Fyns Kulindkøbsforening på tørv fra Jylland for sommeren 1918. Man vedtog at bestille 12 læs a 10.000 kg.

Det har i øvrigt været spændende at se de gamle regnskabsbilag på indkøb af brændsel til mejeriet, brændsel som vi slet ikke kender i dag.

I 1938 indkøbte man harpede Blairhall Navigation Dampkul. Året efter var det harpede Burnwell Dampkul, vaskede småkul, harpede nøddekul og cinders. Under krigen var der f.eks. engelske koks, tyske briketter, schlesiske dampkul, Derbyshire dampkul foruden prima jyske tørv og brunkul, småkul, ægbriketter, danske koks, halm og brænde.

Efter krigen hed det formbrændsel, westfalske og polske kul og nøddekok fra Odense gasværk. I 1950-erne hed de nye brændsler driff, amerikanske singlers, smalls og benzinkoks.

I 1946 vedtog bestyrelsen at undersøge oliefyring. Vi ved ikke om man fik installeret oliefyr. I regnskaberne figurerer der i alle årene kun en post, der hedder "Brændsel", så vi kan ikke se om der også er købt fyringsolie.

Om-og tilbygninger, nyinvesteringer.

Jf. billede fra 1910 var mejeriet en længe med bolig i den ene ende langs landevejen samt lidt tilbygning bagud. Men meget snart opstår der behov for mere plads. Det betyder at man indtil omkring 1930 udbygger og omforandrer.

I 1916 lavede man ostelager, nye retirader og vognskur. ostelager.

I 1919 besluttede man at lægge et galvaniseret jernrør fra mosen og ind til pumpen i mejeriet. Samtidig indkøbtes en ny kærnemælkspumpe og en ny centrifuge. Året efter blev der købt et flødesyrningsbassin.

Samme år forhandler man med H.C. Lorenzen, St. Langebjerg om køb af et stykke jord til anlæg af et tørvehus, som skulle kunne rumme 12 vognlæs tørv. Samtidig ønskede man at omlægge kulhuset til ostelager. Købet af 2 skp # land til en pris af 1000 kr. gik i orden. Tømrer Niels Christiansen fik opgaven for 16.389 kr.

1 skæppe land = 689,5 m²

Mejeriet set fra øst ca. 1930. Bemærk mosen foran, som dengang lå mellem mejeriet og brugsen, der hvor Ubberudvej i dag munder ud i Middelfartvej.

Byggerierne blev finansieret ved et lån på 26.000 hos den nyligt afgåede formand Ole Esbjerg. Sidst på året i 1920 blev der indkøbt kærncelle, flødepasteur og kogeapparat.

I 1921 var det galt med vandforsyningen og man måtte investere i en ny boring efter vand. Samme år blev der lagt elektricitet ind i mejeriet.

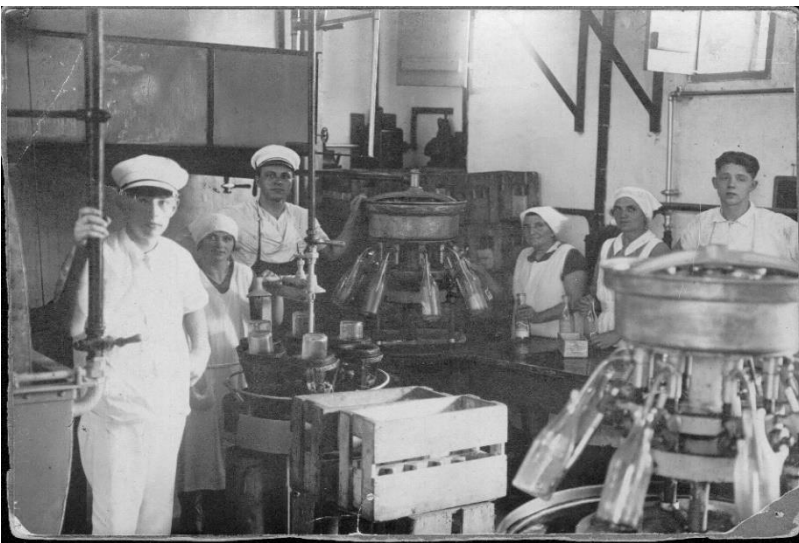
I 1924 anlagde man et køleanlæg, dampmaskine og køleanlæg for 15.300 kr. Det medførte, at man kom til at mangle kølevand, så man forhandlede med grd. Lotenzen, St. Langebjerg om en suppleringsledning fra hans mose og en kilde i skoven. Pris 50 kr. årligt. Året efter måtte man renovere kloakken med større rør, da vandet satte op i mejeriet.

I 1922 indtraf en alvorlig økonomisk begivenhed: Man solgte fløde til Flødekompaniet Vitas, dette firma trådte i likvidation. Mejeriet led tab og måtte optage et lån på 20.000 kr. Andelshaverne kom til at betale 30 kr. pr indmeldt ko, beløbet skulle afdrages med 75 øre ved hver udbetaling. Året efter blev der udbetalt 2.244,25 fra boet.

Mælkemand Valdemar Nielsen, Middelfartvej 565, - billederne har ikke relation til teksten om forhandlerens vilkår.

I 1928 blev der indkøbt et mælke-pasteuriseringsapparat og man undersøgte prisen på et mælkeaftapningsanlæg. Kort tid efter indkøbtes flasker og kasser til salg af mælk i Odense på forsøgsbasis. Ligeledes skulle der installeres vaskeanlæg og tappemaskine til flaskerne. Det kunne elinstallationen ikke klare, så der måtte lægges en kraftledning ind. Der var på det tidspunkt 5 mælkeforhandlere, der underskrev aftale om vilkår vedr. flaskehåndteringen.

< Ubberud Mejeris tappahal

fra v. Hans Andersen, Elna Jensen, Poulsgård, Emilie (boede i Hesbjerg), Else Heide, Johannes Pedersen

Indførslen af flasker gav et særligt regnskab i forhold til forhandlerne, og derudover var det stadig muligt at købe mælk i "løs vægt" 1 øre billigere end på flaske.

I 1929 var det igen galt med vandforsyningen. Man havde fået undersøgt den eksisterende boring, men den kunne ikke repareres, så der forsøgte en prøveboring i 80 fods dybde, dvs. ca. 25 m på en mark tilhørende St. Langebjerg.

Man fandt ikke vand nok, så man borede ned til 125 fod*. Men det kneb åbenbart stadig, for aftalen med entreprenører Nielsen Årslev blev, at han skulle lave en ekstra boring lige ved siden af og etablere et pumpehus.

Der kom mere vand i rørene, men det skabte et nyt problem. Amtsvejvæsenet klagede over for meget skyllevand i vejgrøften øst for mejeriet. Det løste man ved at føre en rørledning fra skyllerummet mod vest. Året efter kom en henvendelse fra lodsejeren Hans Larsen, Nymark, der mente det forurenede vandet i hans mose.

*1 fod = 31,38 cm.

Men det fik han ikke noget ud af, da *"Bestyrelsen formentlig ikke at have nogen pligt i den retning, da det en gang for alle er ordnet på den måde, som det nu går."* Det lod Hans Larsen sig alligevel ikke nøje med, og en efterfølgende klage medførte, at der i samråd med sundhedskommissionen skulle etableres 2 septiktanke til rensning af spildevandet. Bestyrelsen forsøgte at få tinglyst udledningen på Hans Larsens mark, uden held. Det endte med at bestyrelsen lod sagen gå til doms. Sundhedskommissionen blev inddraget og den gav lodsejeren ret og indberettede afgørelsen til amtet og politiet, som "skulle påminde mejeriet om pligt til at tømme moserne og oprense for slam". Bestyrelsen tilkaldte vandsynsmændene og det hele endte i forlig. Desværre har vi ikke vandsynsprotokollen, hvor forliget er beskrevet, men senere samme år blev der fra amtet givet tilladelse til at lægge en rørledning i landevejsgrøften og opføre et rensningsanlæg.

På generalforsamlingen i december 1929 blev det besluttet at afholde en sammenkomst i anledning af mejeriets 40-års jubilæum. Den blev fastsat til 4.juli 1930, årsdagen for mejeriets start. Festen afholdtes på Blommenslyst kro.

**Billeder fra 40 års
jubilæum
den 4. juli 1930**

Moderniseringen tager fart

< Mejeriet før ombygningen i 1934

I 1933 tog man fat på en omfattende ombygning og modernisering. På generalforsamlingen vedtog man at indkøbe en ny dampkedel, finansieret dels ved reservekontoen og dels ved lån. Arbejdet med at få den installeret greb om sig. Dels var der noget

med lofterne, dels var der noget med skorstenen, så det blev til drøftelser om tilbygning og moderniseringer af mejerilokalerne og evt. en ny mejeribestyrerbolig. Kort tid efter fik man besøg af sundhedsautoriteterne. Det gav det endelige skub til, at man tog fat på at indhente overslag på at indrette hele bygningen langs med landevejen til mejerilokaler efter sundhedsvedtægterne samt at bygge en ny bestyrerbolig og folkeværelser. Disse planer gav anledning til livlige drøftelser på den ekstraordinære generalforsamling, men man enedes om at lade bestyrelsen arbejde videre med sagen, og man fik købt jord til udbygningen og udarbejdet planer for byggeriet af bestyrerboligen.

Byggeriet kunne påbegyndes i juni 1933. Kort tid efter tog man fat på planerne med om forandring af mejerilokalerne incl. elinstallationer, varmeanlæg i folkeværelserne, wc og badeanlæg m.m.

< Mejeriet efter ombygning og modernisering i 1934.

Ud over byggeriet blev der også behov for forskellige udskiftninger i mejeriet efter forlangende fra sundhedskommissionen i Odense. Det omfattende byggeri blev afsluttet i efteråret 1934. I den forbindelse blev der optaget lån. Mejeriets gæld er i december 1934 på 153.000 kr.

< Den nye mejeribestyrerbolig 1935 ved mejeribestyrer Karl Andersens sølvbryllup.

Det var ikke længe, der var ro for nyinvesteringer. Allerede i foråret 1936 måtte der købes ny tappemaskine. I 1938 var der igen problemer med at få vand nok og man forsøgte en ny boring.

I slutningen af 1930 bad mælkehandlerne i Odense om at få sødmælken leveret i kappede flasker. Det blev imødekommet, der indkøbes en ny tappe-lukkemaskine med aluminiumskapsler. Samtidig havde man igen vrøvl med at få tilstrækkelig strøm, så der måtte installeres en ekstra dynamo. Samtidig bad mejeribestyreren om en ny kærne, da den gamle var blevet for lille. Derudover kom der en ny flaskeskyllemaskine på prøve.

I 1938 ændres Ubberudvejen. Den havde hidtil gået vest om mejeriet, nu ændres den til at gå øst om og støde ud i Middelfartvej mellem mejeriet og Ubberud brugs. I den forbindelse valgte bestyrelsen at tilkøbe et lille stykke jord, 3200 kvadratalen a 28,57 øre.

I februar 1940 besluttede man at anskaffe en elektromotor. Kort tid senere talte man om nyt pasteuriseringsapparat til flasker og øget elektrisk drift for at spare på driftsudgifterne, især kulforbruget. På møde i april samme år drøftede bestyrelsen "den foreliggende situation mht. benzin, brændsel, smør etc." Krigen var brudt ud.

Når der skulle udbetales mælkepenge, skete det langt op i tiden ved, at formanden og en mere skulle hente kontante penge i banken og transportere dem til mejeriet, hvor de så blev talt op i kuverter, som blev sendt ud til eller afhentet af leverandørerne. Denne metode benyttede man helt op til 1944, hvor man gik over til checks. I 1930 tegnede man af samme grund en forsikring mod "Ran og røveri".

I efteråret 1934 forhandles der kontrakt med 2 mælkehandlere i Odense og kort efter ansættes yderligere en. Mejeriet havde købt ny vogn til den ene kort tid forinden. Sidst ansatte havde pligt til at bo i nærheden af mejeriet og skulle stå til rådighed for forefaldende kørsel f.eks. til stationen. Allerede året efter blev endnu en forhandler ansat. Fast mindsteløn 15 kr. ugentlig + procenter af salget, dog højst 30 kr. pr. uge. Af kontrakten kan vi se, at mælkehandlerne har forhandlet mælk, sød-skummet-kærne, fløde og smør.

Op gennem 40-erne blev der skiftet mælkevogne og en enkelt gang må bestyrelsen indskærpe over for mælkekuskene, at mejeriets vogne kun måtte benyttes til mælkekørsel. Ved overtrædelse blev man idømt bøde på 50 kr.

Af protokollen fremgår det også, at der har været samarbejde med mejerierne i Korup og Åsum angående aflønning af undermejeristerne. Vi kan ikke se hvordan mejeristen har været aflønnet, bortset fra 1917, hvor mejeristen får 4.550 kr. + en bonus ved årsopgørelsen, afhængig af den leverede mælkemængde, dette år 106,50. Dertil 450 kr. til pudse- og rengøringsmidler, som forhøjes med 109,50 kr. "pga. de høje priser". Mejeristen er fritaget for betaling til belysning samt ydes naturalier til bolig, have, brændsel, skummet- og kærnemælk til husholdningen.

I 1935, altså lige efter den store ombygning, havde Karl Andersen en længere sygeperiode, som endte med at han stoppede på mejeriet og en ny mejeribestyrer skulle ansættes. Der kom 88 ansøgere, 7 blev indkaldt og mejeribestyrer Aksel Henry Andersen fra Bjørnskilde mejeri ved Korsør blev ansat fra 3.oktober 1935.

I 1938 havde de været voldsom sandstorm i Jylland. Der indsamledes hjælp og bestyrelsen bidrog med 300 kr. I februar 1940 blev andelshaverne spurgt om de ville give en dags mælkepenge til Finlands-indsamlingen. Krigen nærmede sig.

50-års jubilæum

D 4. juli 1940 afholdt man 50 år jubilæum. Der var frokost på mejeriet for mælkekuskene og enkelte indbudte og om aftenen var der kaffebord for alle andelshavere, ca. 300, på Blommenslyst kro. Ved denne sammenkomst var der 2 andelshavere, Møller Petersen Husemoselunds Mølle og Chr. Hansen Crone Vejrup, som havde leveret mælk til mejeriet i alle 50 år. Ved samme lejlighed fik den tidligere formand gennem 15 år, Jørgen Nielsen, overrakt et guldur fra andelshaverne.

Mælkebilen flot pyntet i dagens anledning

Mælkevogn fra St. Langebjerg

Sandsynligvis mejeriets bestyrelse 1940, fra v. Marius Petersen, Langesøvej, Hans Lorenz Hansen, Troelsevej 150, Johannes Astrup, Højbjergvej 70, Ellen og Aksel Andersen med datteren Lisbeth, Fmd. Blücher-Altona, Hesbjergvej 50, Viggo Larsen, Troelsevej 96, og Hans Madsen, Brændedam, Højbjergvej 40

Erik Poulsen, Blommenslyst, har fortalt, at der under krigen blev tilbudt varmt bad til sognets børn hver fredag. Erik fortæller, at de nok var 20-25 børn fra Vejrup og Blommenslyst, der gik til mejeriet. Her kom de op i de store skyllekar, 5-6 stykker af gangen, piger i et rum, drenge i et andet. Det blev tilbudt på mange mejerier landet over.

I 1942 arbejdede bestyrelsen med at revidere lovene. Der var åbenbart opstået tvivl om andelshavernes forpligtelser. Ved samme lejlighed blev der reguleret på afregningen således, at der skulle 88 fedtenheder til 1 kg smør, tidligere var det 95.

I februar 1944 besluttede bestyrelsen at opkræve 10 kr. pr. læs for kogning af kartofler. Efter krigen kom det frem, at der skulle foretages fluebekæmpelse. Der skulle også foretages klipning af køerne.

60 års jubilæum 1950

Fra v. Hans Stougaard, Kelstrup, Ejnar Hansen, Nymarken 50, Hans Hemberg, Bøllemosegyden, Mejeribestyrelserparret Ellen og Aksel Andersen, Alfred Skovsby, Gundersø, Niels Nielsen, Ejlstrup, Jens Nielsen, Radby, og Aage Madsen, Ravnebjerggyden.

Som nævnt slutter protokollen november 1947. I 1950-erne kan vi af regnskaberne se, at det store lån, man optog i forbindelse med ombygningen i 1934 er betalt ud i 1953, og man optog ikke andre lån. Der var væsentlige beløb til vedligeholdelse, 15-30.000 kr. årligt i de år, og der var også en post med nyanlæg på mellem 10 og 35.000 om året i samme periode, men vi ved ikke, hvad det konkret drejede sig om.

Mælkemængden lå stabilt på ca. 3 mio. kg leveret mælk i de år, men i 60-erne dalede det lidt hvert år til 2,8 mio. kg leveret mælk i 1967.

Mejeriet lukkede 30. september 1968. Fuglevig Andelsmejeri overtog leverandørkredsen, om det var helt eller delvist, har vi ikke oplysninger om. Likvidationen var 30. marts 1971.

Hvad var grunden til, at Ubberrud mejeri stoppede sin virksomhed?

Vi ved det ikke. Men man kan formode at udviklingen mod større enheder og krav om modernisering og kloakering har gjort sig gældende. Måske er der nogen af foreningens medlemmer, der kan bidrage?

Mejeriets formænd gennem tiderne.

1890-1901 Chr. Poulsen Spedsbjerg, sognefoged

1901-1907 Ole Grønlund

1907-1920 Ole H. Esbjerg Dyregravvæde

1920- 1924 I. Lollesgård, ny ejer Dyregravvæde

1924 -1939 Jørgen Nielsen, Gundersø

1939-1945 Blühner-Altona, Hesbjerg

1945-1947 Axel Christensen, Byskovsminde

1948-1958 Alfred Skovsby, Teglgård, Gundersø

1959-1963 L.P. Rasmussen

1963-1968??

1968 Jørgen Esbjerg Jørgensen

1968 bestyrelse: Chr. Hansen, C.E. Rasmussen, Frederik Lindbjerg, A. Heilgaard, A. Haungaard, Karl Jensen, Ryggemose og Jørgen Esbjerg Jørgensen, Gl. Dyregravvæde.

1971 Likvidationsudvalget: Jørgen Esbjerg Jørgensen, Karl Jensen, Alfred Skovsby, Chr. Hansen, L.P. Rasmussen.

Mejeribestyrere.

I protokollen benyttes betegnelsen ”mejeristen” indtil 1920. Derefter benyttes betegnelsen ”mejeribestyrer”.

Ejlersen 1900-1920 kilde: billede 254, usikker

Jesper Pedersen kilde: folketælling 1902 og 1906

født 1856, gift m Kirstine, født 1867, 5 børn. Har underskrevet regnskab 1903 og 1905.

Karl A. Andersen (Carl Andersen) Kilde folketælling 1921. Gift med Vilhelmine, 6 børn.

Har underskrevet årsregnskaber fra 1912 til 1934. Opsiges jf. protokol 31. juli 1935

Aksel Henry Andersen, antaget 3. oktober 1935, budt velkommen af bestyrelsen 10. dec. 1935 seneste underskrevne regnskab 1964. Ansættelsens afslutning ukendt.

Johannes Nielsen, sidste bestyrer – har underskrevet regnskab ved likvidationen 1971. Ansættelsen ukendt.

Kilder: Danske mejerier. Håndbog for mejerier 1916. Folketælling 1902, 1906, 1921

Artikel Fyns Tidende 30.-6.-1940, Mejeriets protokol på arkivet

En dag på mejeriet.

Af Jens Peter Larsen, Juelsminde, tidligere Pederstrupvej 100. Jens Peter arbejdede på Ubberud Mejeri i midten af 1950-erne. Han har venligst sendt os beskrivelse af en arbejdsdag på mejeriet.

Dagen startede kl. 05.00 for fyrbøder Pedersen, arbejdsmand Jens Peter og lærling Knud.

Fyrbøderen startede med at åbne for damphanerne og startede for vaskemaskinen med glasflasker til konsum. Maskinen var 3x3m og 2 m høj. Flaskerne stod på hovedet i et bånd med huller og kom først igennem en vask med rensmiddel derefter skylning for til sidst manuelt at blive sat i kurve med 12 i hver.

Samtidig blev smørkærnen – af træ - startet af Knud. Fløden havde stået der fra dagen før. Mens smørret blev kærnet, blev der løbende taget prøver til laboratoriet på 1.sal. Smørret blev smeltet over en spritflamme, så vandet fordampede, og resten blev vejet. På den måde kunne man beregne vandprocenten. Når vandprocenten i smørret passede, kom det i dritler af træ, og blev sendt til Odense til videre salg /eksport. En gang om ugen blev der pakket smør til konsumsalget.

Kl. 05.30 startede mejeriets lastbil med chauffør Peder fra Blommenslyst ved rattet. Han kørte ud til landmændene for at hende transportspandene med mælken fra aften- og morgenmalkningen.

Mejerist Christensen startede de forskellige maskiner, bl.a. centrifugen, så de var klar til brug.

Kl. 06 kom mejeribestyrer Andersen og inspicerede lokaler og maskiner og rensede bl.a. de flasker, som vaskemaskinen ikke havde rensset helt.

Kl. 07 ankom chauffør Peder med første læs transportspande. Mejerist Christensen og Jens Peder gik op på perronen og indvejede mælken. Christensen havde ansvaret for at aflæse vægten og indføre tallet i en stor protokol.

Der var 2 vægte til indvejning, en vægt til klassemælk, som skulle bruges til konsum, en anden vægt til X-mælk, dvs. mælk, der flere gange var gået i 2. klasse. Det blev brugt til foder. Spandene med 2. klasses mælk blev mærket med et X med kridt, deraf navnet. Nogle spande havde grøn hals, det var fra penicillinbehandlede køer.

Jens Peder tog prøve af mælken fra hver leverandør. Den blev hældt på en lille flaske og skulle bruges til at bestemme fedtprocenten. En gang ugentlig, en vilkårlig dag, blev der taget prøver til at klassebestemme mælken, det bedste var selvfølgelig 1. klasse, men kunne også være 2. klasse. Man var særlig opmærksom på at tage klasseprøver, hvis der havde været torden og lummert vejr, så var det svært, men ekstra vigtigt for leverandøren at køle aftenmælken hurtig nok ned.

Efter tømningen blev spandene sat på hovedet på en karrusel, så de kunne dryppe af. Derefter blev de fyldt med det antal kg skummet – kærne - eller syrnet mælk, som landmanden skulle have med retur. Mejeristen skrev på siden af spandene, hvor mange kg der var bestilt, og fyrbøder Pedersen fyldte i. Spandene blev så læsset på lastbilen igen, og Peder var klar til at køre retur til landmanden. Hvis der var bestilt ost eller andre produkter, var det mejeribestyrer Andersen arbejde at pakke det. Der blev ikke laver ost på Ubberud mejeri, men mejeribestyrer Andersen havde et lille lager i laboratorierne på 1.sal, som han solgte fra.

Når Peder var kørt kom andre vognmænd, Bernhard Mortensen fra Spedsbjerg, Rasmus Hansen fra Blommenslyst, Olaf Olsen fra Ubberud m.fl. Der kom også en hestevogn fra Husemose med Møller ved tømmerne, ligeså fra Store Langebjerg med skiftende fodermestre.

Når al dagens mælk var vejet ind midt på formiddagen, skulle der ”tappes til konsum”, dvs. tappes på flasker. Pedersen satte flasker i tappemaskinen, Christensen stod klar ved start/stopknappen, hvis der skete uheld, og han satte desuden kapsler på, forskellig farve for hver dag. Et stempel lukkede kapslen, og Jens Peder satte flaskerne i trådkurve med 12 i hver. Der blev tappet på flasker med 1,0 l, 0,5 l, 2 dl og 1 dl, sødmælk, skummet mælk, kaffebløde og piskebløde. Alle flaskerne kom derefter i kølerum. Ca. 11,30 var aftapningen slut og der skulle gøres rent.

Der var ugentlig opgørelse af mælken fra leverandørerne, og udbetaling en gang om måneden.

Hvem kørte så mælken ud til forbrugerne?

Mælkehandlerne startede ca. kl. 7. Jeppesen kørte i Korup, Vagn havde Sanderum, Skelbeck kørte i Holmstrup og Poul mælkemand havde ruten i Ubberud, Blommenslyst, Spedsbjerg og Skallebølle. I bilen / på vognen havde de flasker i alle størrelser samt smør og knust is til de forbrugere, der havde isskab.

Thrane rygeost var også aftager af mælk fra Ubberud mejeri, de hentede selv mælken.

Arbejdsdagen sluttede kl. 12.30.

Hjørdis Plato fortæller.

Min interesse for tegning begyndte, da jeg var en ganske lille pige, og den blev forstærket af min mor, som var meget kreativ og udøvende tegner og kunstmaler. Interessen fortsatte gennem hele min skolegang, og selv om jeg fik en rigtig flot realeksamen, var jeg slet ikke i tvivl om, hvad jeg skulle beskæftige mig med professionelt.

Jeg kom derfor i lære som reklametegner hos et reklamebureau, og samtidig fik jeg undervisning på Det Fyenske Kunstakademi. Efter endt læretid blev jeg gravid, og herefter gik jeg hjemme i rigtig mange år, til mine børn var store.

Men dette førte jo ikke til, at jeg stoppede med at tegne, hvilket bl.a. betød, at jeg i denne periode lavede forskellige opgaver, såsom plakater til skolens teater og julekomedier, ligesom jeg tegnede til Korupscenen.

Desuden var jeg med i kunstnergruppe Oz, som bestod af fire piger, der udstillede sammen for eks. i Kunststillingen Filosoffen, hvor jeg bidrog med tegninger og pastel billeder.

Efter tiden som hjemmegående søgte jeg ud på arbejdsmarkedet igen og blev ansat ved Ugeavisen Odense. Her var jeg et par år, hvorefter jeg kom til Fyens Stiftstidende, hvor jeg startede som tegner i reklameafdelingen. Når der var behov for hjælp til bladtegneren, blev jeg spurgt, om jeg kunne hjælpe, og det ville jeg jo rigtig gerne, da det var her min interesse lå.

Og derfor var det også en naturlig ting, at man spurgte mig, om jeg ville have jobbet som bladtegner, da den gamle stoppede. Dette job var jeg i, indtil jeg stoppede i 2014. Jeg har virkelig følt mig hjemme i dette job og haft mange gode opgaver, herunder opgaver i Retten i Odense samt Odense Teater. Dette medførte også, at jeg blev medlem af den lille klub, som kunne kalde sig teatertegnere, og her fik jeg den glæde at udstille nogle af disse tegninger sammen med andre teatertegnere i København.

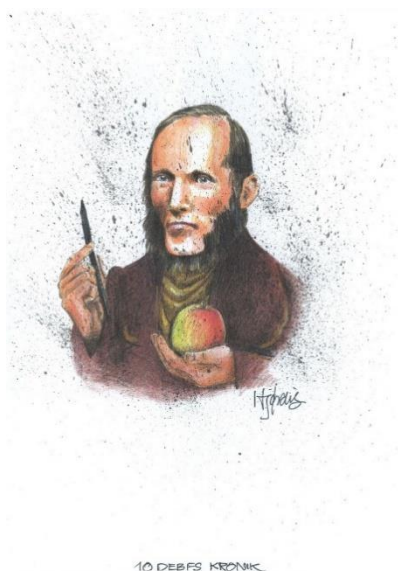
15 DEBFS PLATOS

10 DEBFS KRONIK

Efter jeg påbegyndte mit otium, har jeg fået stor interesse for papirklip, som jeg bl.a. udstiller i Sognegården i Korup. Jeg arbejder hver dag kreativt med masser af ideer til klip, ligesom jeg også er begyndt at tegne med oliekriddt.

I marts 2018 vil jeg sammen med andre lokale kunstnere kunne ses i Sognegården i Korup.

Efterlysning af navne.

B 163 Medarbejderne på Korup Stolefabrik i 1954 – her mangler vi navnet på medarbejderen siddende til venstre.

B 165 Serveringspersonalet ved sølvbryllup i 1963 på Lundsbjerggaard – vi ønsker os navnet på serveringsdamen yderst til venstre.

Korupprisen

Bestyrelsen for Aktiv Korup besluttede i 2016 at indstifte Korupprisen for at påskønne og hædre en initiativrig person eller gruppe i Korup.

Hvem kan indstilles til prisen?

Alle personer, enkelt eller en gruppe, der på en eller anden måde tager/har taget initiativ til at skabe aktiviteter til glæde for borgerne i Korup, og som gør en forskel ved deres virke indenfor kultur, idræt, fritidsliv, sociale aktiviteter eller andet, som har betydning for lokalsamfundet, kan indstilles. Alle kan være med til at indstille deres kandidat ved at give en kort, præcis redegørelse for kandidaturet.

Dommerudvalget består af 5 personer, som alle er tæt knyttet til området på hver sin måde. Det kan være politisk, kulturelt, kirkeligt eller idræts- og fritidsmæssigt. I det første år var udvalget: Alfred Hansen, Lene Damsbo, Karsten Thomsen, Ulla Sørensen og Bente Petersen.

Korupprisen 2016

Korupprisen blev uddelt første gang den 8. april 2016. Tidligere folketingsmand og lærer på Korup Skole, Alfred Hansen stod for prisoverrækkelsen, et papirklip af Hjørdis Plato.

Meget fortjent blev første prismodtager **Ellen Hansen** for hendes store og mangeårige frivillige arbejde i lokalområdet. Det er bl.a. Ellen Hansens initiativ og fortjeneste, at de årligt tilbagevendende højskoledage i Grævlingehuset afvikles med stor succes.

Alfred Hansen udtrykte det bl.a. således:

Vores prismodtager er et kærligt og hjælpsomt menneske, som respekteres for sin mangeårige indsats i lokalsamfundet, hvor omsorg og det sociale engagement har været omdrejningspunktet for de mange aktiviteter, hun har iværksat.

Korupprisen 2017

Fredag d. 21. april 2017 blev Korupprisen uddelt for anden gang og valget faldt denne gang på **John Andersen** for sit frivillige arbejde i Korup Idrætsforening, Lokalhistorisk Forening, Menighedsrådet m.fl.

Igen var Alfred Hansen manden, der udelte prisen og begrundede valget af John Andersen således:

- i fodbold taler man ofte om den 12. mand og her menes normalt tilskuerne, men i Korup Idrætsforening må det være prismodtageren, der er den 12. mand, som betyder mere end alle tilskuerne til sammen, inden han kaldte John Andersen op til den improviserede talerstol.

Efter klapsalverne havde lagt sig, fik vinderen overrakt et indrammet papirklip af den lokale kunstner, Hjørdis Plato. Meget belejligt var det navngivet, "Den standhaftige tinsoldat".

John Andersen, der er blevet indstillet til prisen for sit mangeårige engagement i idrætslivet, udtalte efter prisoverrækkelsen:

Jeg har jo set i fjernsynet, hvordan man skal modtage en pris, så jeg har forberedt en tale. Det er da fornemt at komme i besiddelse af det meget flotte papirklip. Tak til dem, der har indstillet mig og troet på mig og alle dem, jeg har haft berøring med. Og tak til min familie, der har støttet mig gennem årene, siger han, inden han giver forsamlingen lovning på endnu mere frivilligt arbejde.

Jeg har altid haft lyst til, at være noget for andre og jeg synes da, at jeg stadig har energi til at fortsætte det arbejde. Mange tak for prisen, lød det fra den 68 årige tidligere SFO leder, der har boet i Korup hele sit liv.

Afleveringer og forespørgsler i Korup Lokalarkiv i 2017.

Sten Hansen	Hole Skovvej 51
John Andersen	Sportsbilleder
Ole Jeppesen	Doris Vedel
Steen B. Clausen	Skolepatruljer i Korup
Lone Jakobsen	Bestik fra familien Nielsen, Rugårdsvej
John Ole Jensen	Billeder fra Rønnevej/Rønnebærvangen
Marianne Lindholm	Materiale om spejderbevægelsen
Annette Kapstad	Familien Madsen
Inge Lykke	Billeder
Helle Vibeke Olesen	Krudthuset, Pederstrupvej 24
Lisbet Ritsing	Louisehøj, Pederstrupvej 9
Tommy Eggers	Mona Lisa Pedersen
John Mikkelsen	Billeder af kirkeinventar
Ingelise Nielsen	Sportsbilleder
Lena Duelund Mortensen	Gamle huse i Korup
Jonas Kjeldgaard Sørensen	Korupvej 21
Henrik Rasmussen	Landskabskort over Slukefter
Mick Hartwig	Kirkestier og Trøstrup Sø
Erik Fischer	Spejderbevægelsen

Afleveringer og forespørgsler i Ubberud Lokalarkiv i 2017.

Anika Sørensen	Tjener Hans Christiansen, Blommenslyst
Erling Kildal	Middelfartvej 460
Karen Margrethe Schmidt	Vejrup Skov
Louise Lindgaard	B 1645 til Glud Museum
Marianne Jensen	Johannes Christoffersen, Blommenslyst
Annemette Poulsen	Læge Svendsen, Blommenslyst
Grethe Birk Hansen	Klassebilleder, Spedsbjerg Skole
Poul Kronlund	Blommenslyst Kro
Benjamin Lamberth	Oplysning om B 920
Kjeld Nielsen	rettelse til B 1243
Caspar Vang	Skt. Helene kilden, Dyred Banke
Kim Schousboe	Spedsbjerg Skole
Jürgen Hansen	Bobjerg Mølle
Sv. Erik Grønvald	Hesbjerg Slot
Carsten Scott Simonsen	Oplysning om B 1714
Hans Hvenegaard	Korsebjerg Have
Ralph Sonne	Edlef Bachsen Blom og et maleri af H.A. Brendekilde
Ann Ammons	Hesbjerg Slot (for kulturarv Fyn)